

PROTOKÓŁ Z X POSIEDZENIA
SPOŁECZNEJ RADY DS. ALTERNATYWNYCH METOD
ROZWIĄZYWANIA SPORÓW PRZY MINISTRZE SPRAWIEDLIWOŚCI 4. KADENCJI
2 marca 2022 r.

Obecni byli:

Członkowie Rady

1. r. pr. dr Katarzyna Antolak-Szymanski - mediator,
2. Teresa Bodys - Koordynator ds. Mediacji w Sądzie Okręgowym w Zamościu,
3. ks. prof. Włodzimierz Broński - mediator,
4. not. Jarosław Czarnecki - przedstawiciel Stowarzyszenia Notariuszy RP,
5. Magdalena Grudziecka - mediator,
6. Janusz Kaźmierczak - mediator,
7. dr Mariusz Maciejewski - przedstawiciel Sądu Polubownego przy KNF,
8. Andrzej Misiak - mediator,
9. Halina Borys-Pakiela – mediator,
10. r. pr. Tomasz Parkasiewicz - przedstawiciel Krajowej Izby Radców Prawnych,
11. dr Grzegorz Skrobotowicz - mediator,
12. dr Agnieszka Zemke-Górecka - przedstawiciel Naczelnej Rady Adwokackiej,
13. Katarzyna Zimmer-Drabczyk - przedstawiciel NSZZ "Solidarność" oraz

Przedstawiciele Ministerstwa Sprawiedliwości

1. Aleksandra Rusin - Batko – Dyrektor Departamentu Strategii i Funduszy Europejskich w Ministerstwie Sprawiedliwości,
2. Agnieszka Markocka – Naczelnik Wydziału ds. Mediacji Departamentu Strategii i Funduszy Europejskich w Ministerstwie Sprawiedliwości,
3. Adrianna Aftańska – Starszy Specjalista Wydziału ds. Mediacji Departamentu Strategii i Funduszy Europejskich w Ministerstwie Sprawiedliwości,
4. Anna Krempleska – Główny Specjalista Wydziału ds. Mediacji Departamentu Strategii i Funduszy Europejskich w Ministerstwie Sprawiedliwości,
5. Ewa Słaboń – Główny Specjalista Wydziału ds. Mediacji Departamentu Strategii i Funduszy Europejskich w Ministerstwie Sprawiedliwości,
6. Marcin Smalcerz – Starszy Specjalista Wydziału ds. Mediacji Departamentu Strategii i Funduszy Europejskich w Ministerstwie Sprawiedliwości.

Program Posiedzenia:

1. Omówienie zgłoszonych przez Członków Rady uwag do Standardów szkolenia mediatorów wypracowanych przez Grupę III:
  - Standardy bazowego szkolenia mediatorów,
  - Standardy szkolenia mediatorów w sprawach rodzinnych,
  - Standardy szkolenia mediatorów w sprawach karnych,
  - Standardy szkolenia mediatorów w sprawach pracowniczych,
  - Standardy szkolenia mediatorów w sprawach cywilnych i gospodarczych,
  - Standardy szkolenia mediatorów w sprawach administracyjnych,
  - Standardy szkolenia mediatorów w sprawach rówieśniczych, szkolnych i z nieletnim sprawcą czynu karalnego;
2. Projekt Rozporządzenia w sprawie postępowania mediacyjnego w sprawach karnych – dr G. Skrobotowicz;
3. Dyskusja;
4. Wolne wnioski;
5. Podsumowanie i zakończenie Posiedzenia.

Przebieg Posiedzenia:

Posiedzenie o godz. 13:00 otworzyła Pani Dyrektor Aleksandra Rusin - Batko, która powitała członków Rady i przedstawiła porządek spotkania, uwzględniający dyskusję nt. standardów szkolenia mediatorów oraz projektu rozporządzenia dot. mediacji w sprawach karnych.

Następnie oddała głos Panu Mediatorowi Januszowi Kaźmierczakowi – Przewodniczącemu Grupy Roboczej nr 3, który podziękował za zgłoszone przez p. Sędzię Teresę Bodys, Radę Konsultacyjną Centrum Mediacji przy Naczelnej Radzie Adwokackiej oraz Zarząd Główny Stowarzyszenia Notariuszy RP uwagi oraz poinformował o odbytym dn. 23 lutego br. roboczym spotkaniu z członkami grupy nr 3, podczas którego zaproponowano:

- wymóg uczestnictwa przez kandydatów na mediatorów w szkoleniu 80 godz. (bazowym), umożliwiającym działalność na wolnym rynku,
- wymóg uczestnictwa przez kandydatów na mediatorów w szkoleniach 80 godz. (bazowym) oraz 50 godz. (specjalistycznym), umożliwiające wpis na listy stałych mediatorów prowadzone przez Prezesów Sądów Okręgowych, a następnie do rejestru Krajowy Rejestr Mediatorów.

Do propozycji odniosła się Pani Mediator Grudziecka, która nie zgodziła się na to rozwiązanie, sugerując, że proponowany wymiar godzin nie profesjonalizuje zawodu mediatora – 80 godzinne szkolenie mające przygotować do prowadzenia każdego rodzaju mediacji jest niewystarczające i powoduje chaos, gdyż mediacje np. w zakresie spraw pracowniczych zdecydowanie różnią się zarówno pod względem metodyki prowadzenia mediacji jak i z zakresu prawa np. z mediacjami rodzinnymi czy gospodarczymi. Wskazała pewne nieścisłości, wskazujące na braki merytoryczne w zgłoszonych uwagach, m.in.:

- dot. sposoby prowadzenia mediacji w sprawach karnych – wskazanie mediacji pośredniej jako najpopularniejszej metody prowadzenia mediacji karnych – ofiara – sprawca przeczy idei sprawiedliwości naprawczej i dążeniu do pojednania między uczestnikami mediacji.
- wprowadzenie gier transakcyjnych tylko w mediacjach w sprawach rodzinnych, budzi niepokój, czy wprowadzający znają tę metodę, czy tylko posługują się nazewnictwem – rodzic – dziecko. Gry transakcyjne dotyczą relacji interpersonalnych w każdej konfiguracji, a nie tylko w mediacjach rodzinnych i jeśli decyduje się wprowadzić tę metodę pracy, to na poziome szkolenia bazowego.
- wykreślenia negocjacji w sprawach karnych jest bezzasadne
- wprowadzaniu preferencji dla zawodów prawniczych, wskazując te zawody jako jedyne do prowadzenia modułu prawnego w mediacjach, jednocześnie aspekt kompetencji miękkich w mediacjach pozostawiając dla absolwentów każdego kierunku studiów. Nierówne traktowanie mediatorów- trenerów, mediator - absolwent prawa może szkolić zarówno z aspektów prawnych jak i społecznych, mediator – absolwent innych kierunków już tylko z kompetencji miękkich. Jeśli zastrzega się moduł prawny tylko dla prawników, to moduł kompetencji miękkich – tylko dla nauk społecznych.

Pani K. Zimmer-Drabczyk poinformowała, że zapoznała się z dokumentami projektowymi (m.in. fiską). Nie znalazła natomiast projektu dot. zmian legislacyjnych w ramach projektu KRM. Pani Dyrektor Rusin-Batko odpowiedziała, że prace projektowe dotyczące zmian legislacyjnych zaplanowane są w późniejszym terminie.

Pan J. Kaźmierczak wspomniał, że jedną z niedogodności dot. braku możliwości wypracowania projektu standardów może być zbyt duża szczegółowość i przywiązywanie zbyt dużej uwagi m.in. do nazewnictwa. Dodał, że wprowadzenie bardziej ogólnych zapisów mogłoby jednak doprowadzić do różnic między programami szkoleń poszczególnych organizacji szkolących.

Pan Rejent J. Czarnecki odniósł się do uwag przesłanych przez środowisko adwokatów, dzieląc pogląd, że obecnie obowiązujące standardy powinny być bazą do dalszej pracy, a podział na szkolenia specjalistyczne i bazowe uznał za zasadny.

Pan A. Misiak poinformował, że jego zdaniem szkolenie podstawowe powinno uczyć przede wszystkim prowadzenia mediacji, bez względu na specjalizację (podstawowa wiedza i praktyka), natomiast moduł prawny podczas szkoleń powinni prowadzić zawodowi prawnicy.

Pani K. Zimmer-Drabczyk poddała pod rozważenie zapoznanie się z ankietami dot. luk kompetencyjnych. Oznajmiła, że mediatorzy-prawnicy często wskazują konieczność rozwinięcia *soft skills*, a mediatorzy, którzy nie są prawnikami wskazują braki w wiedzy prawniczej.

Pan J. Kaźmierczak wspominał, że informacje te być może znajdują się w raporcie przygotowanym przez Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II.

Następnie głos zabrał Pan J. Czarnecki, wskazując że mediator powinien posiadać podstawową wiedzę prawniczą, aby znać zasady sporządzania ugód, protokołów i aby nie mylić pojęć. Zgodził się z tym Pan Misiak, dodając że prawnika nie powinno się zwalniać z części prawniczej szkolenia, ponieważ w mediacji wykorzystywane są inne kompetencje niż np. przed sądem. W opinii Pana Mecenas mediator powinien „odseparować się” od dotychczasowej profesji i wejść tylko w rolę mediatora.

Odnosząc się do kwestii dot. analizy luk kompetencyjnych, Pani M. Grudziecka poinformowała, że przeprowadziła badania na grupie ok. 600 stałych mediatorów, których wyniki wskazują na największe deficyty w obszarze umiejętności w kompetencjach miękkich. Pani Mediator M. Grudziecka dodała również, że mediator nie powinien rywalizować, tylko współpracować z pełnomocnikiem oraz, że 80godz. szkolenie, uprawniające do prowadzenia mediacji we wszystkich kategoriach spraw (na wolnym rynku) nie jest dobrym rozwiązaniem .

Pani K. Antolak-Szymanski zgodziła się z tym, że 40godz. szkolenia bazowego to zdecydowanie za mało i konieczna jest w tym zakresie zmiana. Podkreśliła, że ankiety przeprowadzone przez nią w USA wskazywały na to, że dobry mediator nie musi być prawnikiem.

Pani Sędzia T. Bodys podzieliła pogląd dot. konieczności posiadania przez mediatora wiedzy prawniczej, powołując się na fakt, że nie zawsze strony mają profesjonalnego pełnomocnika, który uświadomi ich np. o konsekwencjach pewnych decyzji oraz na to, że sądom zależy, aby zatwierdzać ugody, a te muszą być poprawnie sporządzone.

Pani Grudziecka podkreśliła, że klientem mediatora są przede wszystkim strony i mediator przede wszystkim pracuje z konfliktem i szanuje autonomię konfliktu stron, wspierając je w poszukiwaniu rozwiązań zgodnych i w granicach prawa. Ugoda mediacyjna jest wynikiem pracy stron. Mediator ma obowiązek posiadać wiedzę i umiejętności zarówno z psychologii konfliktu, komunikacji werbalnej i pozawerbalnej, negocjacji i komunikacji oraz specyfiki mediacji, którą prowadzi (np. w mediacjach rodzinnych – wiedza o rodzinie, reakcjach dziecka na rozwód i inne, w mediacjach pracowniczych – stylach zarządzania, aspektów związanych z mobbingiem i innych, a w gospodarczych – ze sprawami podatkowymi i innych specyficznych dla danego rodzaju mediacji), czyli z tzw. kompetencji miękkich, dzięki którym może wspierać strony w poszukiwaniu autonomicznych rozwiązań sporu. Drugim elementem wiedzy i umiejętności w pracy mediatora jest aspekt prawny, który pozwoli mediatorowi wspierać strony w wypracowaniu ugody zgodnej z prawem i gotowej do zatwierdzenia przez sąd, czy inny organ zlecający sprawę do mediacji.

Głos zabrała Pani Dyrektor A. Rusin-Batko, informując, że wypracowane przez Radę standardy mogą być wykorzystane podczas szkoleń realizowanych w ramach projektu *Upowszechnienie alternatywnych metod rozwiązywania sporów poprzez podniesienie kompetencji mediatorów, utworzenie Krajowego Rejestru Mediatorów (KRM) oraz działania informacyjne*, a pozostałe zadania projektowe będą wykorzystywać zawarte w nich zapisy. Pani Dyrektor wspomniała również o przygotowanych, w ramach projektu *Pilotaż programu wdrażającego ideę sprawiedliwości naprawczej na terenie Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w Lublinie*, „Standardach prowadzenia mediacji w warunkach izolacji więziennej”, które zostaną przesłane do członków Rady z prośbą o ewentualne uwagi oraz o konieczności zmiany wniosku o dofinansowanie w Projekcie KRM w związku z szacowaniem rynku.

Następnie Pani Anna Krempiewska poprosiła o wskazanie propozycji dalszych prac nad projektem standardów. Pan J. Kaźmierczak zobowiązał się do zebrania wszystkich uwag do standardów i przesłania ich do wszystkich członków grupy w terminie tygodnia od dzisiejszego spotkania, następnie organizacji spotkania roboczego oraz przygotowania projektu uchwały, nad którą zasugerował, aby głosować w trybie obiegowym.

W dalszej części posiedzenia głos zabrał Pan G. Skrobotowicz, który przedstawił projekt *Rozporządzenia w sprawie postępowania mediacyjnego w sprawach karnych*. Pan doktor poinformował na wstępie, że projekt przeszedł fazę konsultacji Zespołu Badawczego, a następnie przeszedł do omawiania propozycji zmian. Pan G. Skrobotowicz zaproponował odniesienie do Kodeksu Karnego Wykonawczego. Wskazał, że pozwoli to na prowadzenie mediacji na etapie postępowania wykonawczego, co obecnie nie jest uregulowane.

Pani K. Antolak-Szymanski poddała pod rozważenie zmianę tytułu rozporządzenia; poglądu nie podzieliła Pani Sędzia T. Bodys, ani Pan G. Skrobotowicz, informując o tym, że projekt ma być rozszerzeniem rozporządzenia zamiast tworzeniem nowego i wydłużeniem tym samym ścieżki legislacyjnej (konieczna byłaby m.in. zmiana ustawy).

Następnie omówiono pkt. 1 ust. 1 paragrafu 1. Pani M. Grudziecka pozytywnie wypowiedziała się o zgłoszonej przez Panią Sędzię T. Bodys uwadze dot. zasadności dodania zapisu o osobie pokrzywdzonej przestępstwem. W dalszej części dyskutowano o ust. 2 ww. paragrafu i propozycji „Jeżeli niniejsze rozporządzenie używa w znaczeniu ogólnym określenia „oskarżony”, należy przez to rozumieć również skazanego”. Pan J. Kaźmierczak zasugerował dodanie „podejrzanego”. Pan G. Skrobotowicz wskazał, że nie jest to konieczne, ponieważ zgodnie z przepisami KPK przez oskarżonego rozumiemy również podejrzanego.

Ostatnią omówioną podczas Rady propozycją była ta dot. zmiany w paragrafie 4. Pani Sędzia T. Bodys zasugerowała uzupełnienie pkt. 5 o zapis „oraz wiedzą ogólną o zasadach funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości”, a Pani M. Grudziecka o „wykształcenie z zakresu wiktymologii”.

Wobec wyczerpania porządku obrad, Pani Anna Krempleska zamknęła posiedzenie o godz. 14:30.